

TEISINGUMAS NETEISINGAME PASAULYJE

2016 m. spalio 28, Pasaulinis Ahmadiyya musulmonų bendruomenės lyderis, penktasis Kalifas, Jo Šventenybė, Hazrat Mirza Masroor Ahmad^{aba}, Jorko universitete Toronte, kur dalyvavo daugiau nei 180 svečių, tarp jų žinomų akademikų, politikų, žiniasklaidos ir visuomenės lyderių, skaitė istorinę paskaitą. Susitikimas, pavadinimu *Teisingumas neteisingame pasaulyje*, buvo suorganizuotas Ahmadiyya musulmonų bendruomenės, Kanadoje, bendradarbiaujant su Jorko universitetu. Čia pateikiame Jo Šventenybės^{aba} skaityto pagrindinio pranešimo tekstą.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Vardan Allah'o, Maloningiausiojo, Visad Gailestingiausiojo



Hazrat Mirza Masroor Ahmadaba, Khalifatul Masih V, pasaulinis Ahmadiyya Musulmonų Bendruomenės lyderis tarė:

Gerbiami svečiai, Assalamo Alaikum Wa Rahmatullahe Wa Barakatohu – taika ir Allah'o palaiminimai jums visiems.

Šiandien mus supantis pasaulis nuolat vystosi ir tobulėja. Neabejotinai per pastaruosius kelis dešimtmečius technologijų plėtros atžvilgiu pasaulis toli žengė į priekį. Kasdien plėtojamos naujos šiuolaikinių technologijų ir mokslinės pažangos formos. Pažanga padaryta daugelyje mūsų gyvenimo sričių. Pavyzdžiui, šiuolaikinės komunikacijos ir elektronikos priemonės nuolat sparčiai tobulėja. Vykstantys moksliniai tyrimai ir pažanga palengvino bei supatogino mūsų kasdienybę.

Tai rodo, kad žmonės, siekdami eiti į priekį ir didinti produktyvumą, efektyvumą bei asmeninį patogumą, sugebėjo panaudoti savo protą ir išmonę. Tačiau tai yra gilus gailėsčio priežastis – tuomet, kai žmonija labai sparčiai vystosi, ji taip pat atitolsta viena nuo kitos, ir vis labiau yra padalijama. Pasaulio

taika ir stabilumas tampa pavojingi ir kasdien sukelia grėsmę. Kai kuriose šalyse lyderiai ir vyriausybės negeba įgyvendinti savo žmonių teisių bei sukelia tarp jų žiaurumą ir neteisybę. Atsakas į tai – visuomenės narių opozicijos augimas ir įvairių sukilėlių grupių susikūrimas.

Be to, konfliktų zonos pelningos daugelyje šalių įsitvirtinusioms teroristų ir ekstremistų grupėms. Kai kuriais atvejais, esant pilietiniams neramumams, užsienio vyriausybės siejamos su tautų vadovais, tuo tarpu, kai kitos vyriausybės remia sukilėlius. Taigi abi pusės akivaizdžiai yra numatomos, slepiančios paramą iš išorės, ir rezultatai yra visiems matomi – kraujo praliejimas, smurtas ir negailestingos nekaltų žmonių žudynės.

Kai šiuolaikinės technologijos buvo kuriamos kaip jėga dėl gėrio, jos taip pat buvo naudojamos kaip jėga blogio ir naikinimo tikslui. Šios plėtojamos technologijos vieno mygtuko paspaudimu gebėjo nušluoti nuo žemėlapiu tautas. Žinoma, turiu omenyje masinio naikinimo ginklų, sugebančių sukelti labiausiai neišivaizduojamą siaubą, niokojimą ir naikinimą, vystymąsi. Gaminami tokie ginklai, galintys šiandien sunaikinti ne tik civilizaciją, bet ir palikti didelius vargus būsimoms kartoms. Šiandieniniame pasaulyje esame dvigubų standartų ir veidmainystės daugelyje visuomenės sluoksnių liudytojai, ir padariniai – taikos trūkumas – tiems žmonėms, kurie nuoširdžiai jautė žmonijos skausmą, yra didžiausio rūpesčio bei sielvarto priežastis. Man, kaip pasaulinės musulmonų bendruomenės lyderiui, šis klausimas kelia susirūpinimą ir nerimą labiau nei kam nors kitam.

Asmeniškai man, musulmonų lyderiui, nepaprastai liūdna, kad šiandien vykstanti suirutė telkiasi aplink taip vadinamus

musulmonus ir yra susijusi su Islamu. Viena vertus, musulmonų pasaulyje vyko karai ir buvo gyvybių prarasta, o, kita vertus, vadinamieji musulmonai savo teroro tinklus dabar skleidžia dar toliau, savo žvilgsnį nukreipę į nekaltus žmones čia, Vakaruose. Tai didžiausio masto tragedija, kai tokie žmonės, vardan Islamo, siekia neteislingai pateisinti savo neapykantą ir blogus veiksmus. Užtuot tarnaudami Islamui, jie siekia apšmeižia jo vardą.

Tikra tiesa yra ta, kad paties žodžio „Islamą“ reikšmė yra „taika, saugumas ir meilė“. Atsižvelgiant į tai, turime pripažinti, kad bet kuris apgailėtinas teroristų ir ekstremistų išpuolis yra visiškai priešingas Islamo mokymams arba, joku būdu, nepaisant „taikos“ reikšmės, Islamas šiuo tampa yra ekstremizmą bei smurtą propaguojanti religija. Norėdami įvertinti, kuris iš priešingų teiginių yra teisingas, turime apsvarstyti, kokie Islamo mokymai yra tikri. Turime žiūrėti į pirminį Islamo šaltinį, jo Šventąjį Raštą, Šventąjį Koraną ir, be to, pažiūrėti į jo pradininko, Šventojo Pranašo Muhammado (tebūnie jam taika ir Allah‘o palaiminimai), charakterį ir pavyzdį.

Taigi, dėl laiko stokos, dabar nors trumpai jums pristatysiu tikrąjį Islamo mokymą, po kurio, tikiuosi, galėsite suvokti, ar šis pasidalijimas ir konfliktai, matomi šiandieniniame pasaulyje, yra Islamo mokymų pasekmė ar padarinys, išeinantis už šio mąstymo ribų. Islamo įkūrėjas, Šventasis Pranašas Muhammadas (tebūnie jam taika ir Allah‘o palaiminimai), per savo gyvenimą, trumpai tarant, padėjo pamatus taikai pasaulyje ir tarp žmonių.

Islamą Pranašas (tebūnie jam taika ir Allah‘o palaiminimai) sakė, kad žmogus turėtų linkėti kitiems to paties, ko linki sau. Tikiu, kad šiandien šis amžinas principas taip pat išliko – yra toks, koks buvo praityje. Iš tikrųjų, kiekvienas žmogus linki sau

ramybės, nori būti apsaugotas nuo visų rūpesčių. Kiekvienas žmogus tikisi, kad jis arba ji turi galimybę gyventi patogiai ir be vargo. Kiekvienas žmogus tikisi geros sveikatos, kad galėtų mėgautis savo gyvenimu be skausmo arba sunkumų. Visi trokšta užimti geras pareigas savo bendruomenėje ir sulaukti kitų pagarbos. Panašios gerovės siekia kiekviena valdžia, kiekviena tauta. Tačiau kiek žmonių ar tautų nuoširdžiai linki kitiems taikos, klestėjimo ir sėkmės?

Kas dėl žodinės išraiškos, labai lengva pasakyti: „Taip, mes linkime visa ko geriausia kitiems“, tačiau praktiniu požiūriu tai atrodo daug sudėtingiau ir kelia iššūkį. Visur, kur esama interesų konflikto, dauguma žmonių linkę pirmenybę teikti savo pačių interesams ir gerovei nei kitų teisėms. Individualiu lygmeniu, kaip ir kolektyviniu bei nacionaliniu lygmenimis, tai yra tiesa. Šiandien, vietoj pasiaukojimo, mes, deja, linkę matyti savanaudiškumą. Dauguma žmonių ar tautų teikia pirmenybę savo pačių teisėms ir, siekiant patenkinti savo tikslus ir ambicijas, nori pažeminti, paniekinti kitų žmonių teises. Kalbant apie musulmonų pasaulį, tai vyksta todėl, kad lyderiai ir žmonės atmetė tikruosius savo religijos mokymus, kuriuos dabar lydi dalijimasis ir neramumai. Paprasčiau tariant, per savo pareigas lyderiams nepavyko apsaugoti žmones ir išsaugoti jų teises ir, savo ruožtu, sukilėliai taip pat nukrypo nuo to, kas teisėta ir sąžininga.

Žiūrint toliau, užuot keliavę teisingumo ir sąžiningumo keliu, mes daug kartų matėme, kaip didžiausios pasaulio jėgos rūpinosi tik savo pačių interesų tenkinimu. Nesvarbu, ar stodavo musulmonų vyriausybių, ar opozicijos grupių pusėn – nebuvo diktuojama, kas yra teisinga ir teisėta, o tik kuri pusė geriau patenkindavo savo interesus. Tačiau pagal Islamą, mūsų

troškimas ir motyvacija įgyvendinti savo interesus visada turi atitikti mūsų norą ir motyvaciją įgyvendinti kitų teises ir interesus. Tai auksinis principas, kuriuo reikia vadovautis, ir kuris atvers duris į tikrą taiką bei saugumą.

Siekiant sukurti taiką, Islamas didelį dėmesį taip pat skiria žmogaus teisių įgyvendinimui. Taigi, Šventojo Korano 4 skyriuje, 59 eilutėje sakoma:

„Iš tikrųjų, Allah įsako jums perduoti teises tiems, kuriems jos yra skirtos, ir tuomet, kai teisite žmones, jūs teisite sąžiningai. Neabejotinai nuostabus yra tas, per kurį Allah jus išpėja! Allah yra Visa-Girdintis, Visa-Matantis”.



Šioje eilutėje musulmonams buvo aiškiai nurodoma įvykdyti jiems patikėtas teises, kurias apima asmeniškai atliktos teisės ir priesaikos, ir kolektyvinės teisės. Asmeninių teisių požiūriu, asmuo neturėtų naudotis kitų asmenų nuosavybe arba teisėmis, arba vykdyti savo patikėtinių pareigas. Kalbant apie kolektyvines teises, svarbus aspektas yra piliečių pareiga išrinkti valstybės atstovus, kurie, jų manymu, yra labiausiai vertingi jų tautai. Atėjus rinkimų arba skyrimų metui, asmuo neturėtų automatiškai balsuoti už sąjungininką arba savo partijos narį, o turėtų apsvarstyti, kas yra labiausiai kvalifikuotas ir tinkamas užduočiai

atlikti. Išrinkti asmenys, kuriems yra pavesta paimti vyriausybę ar valdžią į savo rankas, turėtų vykdyti savo pareigas sąžiningai, dorai ir teisingai.

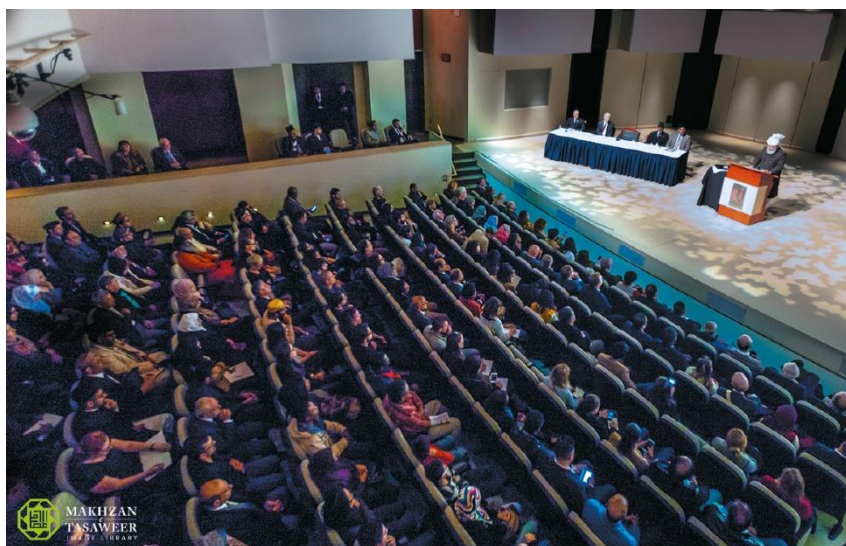
Šis mokymas – Islamo palaikomas demokratijos modelis. Kiekvienoje visuomenėje esama tarpusavio teisių bei įsipareigojimų, būdingų visiems žmonėms, ir tam, kad visuomenė sėkmingai veiktų, paprastiesiems piliečiams ir lyderiams būtina vykdyti savo pareigas tikrojo teisingumo link. Jeigu šių principų būtų laikomasi musulmonų pasaulyje, mes niekada nebūtume matę daugelyje šalių paplitusių konfliktų ir susiskaldymo. Aš asmeniškai manau, jog šis Korano principas yra universalios vertės ir gali būti naudingas ne tik musulmonų šalims, bet ir visam pasauliui.

Visų tautų piliečiai į savo parlamentą ar asamblėją stengiasi išrinkti tokius asmenis, kurie būtų pasiruošę dirbti jų tautos labui ir gerovei. Kai balsuojama už individus arba konkrečią politiką, o ne vien tik už partijos ryšius ar asmeninius santykius, reikia vadovautis šiuo principu. Jeigu šalies lyderiai yra nekorumpuoti ir juo labiau nesusikoncentravę ties savo interesais, o tie, kurie tikrai siekia savo tautos pažangos, žmonės neatsisuks prieš vyriausybę, nekils pilietinių karų ar kitų konfliktų.

Tuo remiantis, tas pats teisių ir priesaikų vykdymo principas yra tai, kam didžiausios galios ir tarptautinės institucijos, tokios kaip Jungtinės Tautos, visada privalo teikti pirmenybę. Silpnesnės tautos dažnai yra priverstos kliautis stipresnių ir turtingesnių valstybių parama, todėl pastarosios turėtų siekti patenkinti ekonomiškai mažiau išsivysčiusių šalių lūkesčius. Jos turi stengtis padėti joms tiesiai atsistoti ant savo kojų ir leisti suprasti, kad pasaulis rūpinasi silpnesnių tautų branda ir pažanga.

Panašiai, Jungtinėse Tautose neturėtų būti taip, kad kai kurių šalių rankose atsidurtų galia bei įtaka, arba, kad nuolatiniai Saugumo Tarybos nariai rūpintųsi tik savo pačių interesais ir naudotųsi savo veto teise, net jei tai prieštarautų daugumos interesams. Vietoj to, visi Jungtinių Tautų nariai turėtų dirbti kartu ir įvykdyti pasitikėjimo sutartį, kuria buvo įkurta institucija – siekiant palaikyti taiką ir saugumą pasaulyje. Jei visos tautos ir tarptautinės institucijos atsisakytų savanaudiškumo kolektyvinės gerovės labui, pasaulį kamuojantys konfliktai išnyktų natūraliai.

Deja, šiuo metu pasaulis keliauja priešinga kryptimi, kai musulmonų vyriausybės nuvilia savo žmones, o savanaudiškumas tampa pagrindinių jėgų ir galingų Jungtinių Tautų narių išreiška. Taigi tautos neįvykdo jose įtvirtintų teisių, taip pat nesielgia sąžiningai ir teisėtai. Buvęs Jungtinių Tautų generalinio sekretoriaus padėjėjas Anthony Banbury neseniai paskelbė straipsnį, kuriame išdėstė organizacijos, kurioje dirbo, trūkumus.



The New York Times laikraštyje jis rašė:

Man patinka Jungtinių Tautų Organizacija, bet ji silpsta. Ten tiek daug biurokratijos, ir rezultatų mažai. Tiek daug sprendimų priimama dėl politinių priežasčių, o ne dėl JT teigiamų vertybių ir tikslų...

Tuomet jis sako:

JT tęstinumui ir klestėjimui reikalingi kardinalūs pokyčiai, o atsakingi asmenys turėtų išnagrinėti sistemą ir rekomenduoti keitimus.

Taigi, net tie, kurie yra glaudžiai susiję su JT, atvirai liudija jos trūkumus bei jos misijos palaikyti taiką ir saugumą pasaulyje neįvykdymo faktą. Kalbant apie Vakarų užsienio politikos klaidas, pastaraisiais metais svarbiausiu pavyzdžiu laikomas 2003 m. Irako karas. Buvęs JK užsienio reikalų ministras, Davidas Milibandas, kuris dabar yra Tarptautinio gelbėjimo komiteto pirmininkas, anksčiau kalbėjo apie ilgalaikį šio karo poveikį. Kalbėdamas apie nuolatinį nestabilumą ir terorizmą Irake, interviu *The Observer* metu ponas Milibandas pasakė:

„Aišku, jog Irako invazija, arba, kas svarbiausia, tai, kas įvyko vėliau, yra svarbus veiksnys suprasti esamą padėtį Irake. “

Paklaustas, ar Sadamas Husseinas būtų galėjęs išsaugoti Irako vienybę ir apsaugoti šalį nuo tokių asmenų, kaip Daesh, šis pripažįsta, jog tai akivaizdžiai būtų buvę įmanoma. Tokia buvo buvusio britų parlamentaro prielaida, turėjusio balsuoti už Irako karą. Panašiai gerai žinomas vieno laikraščio žurnalistas, Paulas Krugmanas, *New York Times* neseniai rašė:

„Irako karas nebuvo naivi klaida, neteisingu protu paremtas nuotykis. Viešieji invazijos pateisinimai buvo ne daugiau, kaip dingstys, melagingos dingstys”.

Taigi, net ir tie, kurie iš pradžių remdavo Irako karą, arba, kurie buvo pasisakę už JT, turėjo pripažinti savo klaidas ir rimtas savo veiksmų pasekmes. Tokio pobūdžio neteisybės neabejotinai sugriovė pasaulinės taikos idėjos pagrindus ir leido tokioms teroristų grupuotėms, kaip Daesh, įsitvirtinti bei augti. Šios grupuotės šiuo metu kelia grėsmę ne tik musulmonų pasauliui, bet ir visai žmonijai. Tačiau vis dar atrodo, kad pasaulis nesimoko iš praeities pamokų. Vis dar dominuoja neteisinga užsienio politika, kurstanti karus skirtingose šalyse, atsakinga už nekaltų vyrų, moterų ir vaikų mirtį. Tam tikros jėgos toliau teikia pirmenybę savo verslo interesams, iškeldamos juos virš kitų dalykų, tokiu būdu parduodant labai pažangius ginklus ir kitose šalyse; netgi esama aiškių įrodymų, jog tokia artilerija naudojama nekaltiems žmonėms žudyti arba luošinti ir gyvybėms naikinti.

Tai, ką sakau, nėra nieko naujo ar slapto, bet jau daug laiko vyravo viešumoje. Pavyzdžiui, kai kurios Vakarų šalys toliau prekiauja ginklais su Saudi Arabija, kur tie ginklai yra naudojami Jemeno žmonių puolimui. Ne musulmonų šalys turi didelio masto ginklų gamyklų, galinčių pagaminti milžinišką mirtinų ginklų skaičių, taigi vienintelis jų šaltinis yra Vakarų pasaulis. Kai kurios jėgos parduoda ginklus musulmonų vyriausybėms, tuo tarpu kitos vyriausybės ginklus parduoda sukilėliams tose pačiose šalyse.

Taigi abi pusės yra kurstomos ir ginkluojamos išorės veiksmų. Viskas paprasta: jeigu ši prekyba būtų sustabdyta, musulmonų šalys neturėtų ginklų kovoti tarpusavyje. Netgi Vakarų veikėjai ir

komentatoriai kalbėjo apie šios tarptautinės prekybos veidmainystę ir amoralumą, tačiau, kai jų buvo paklausta apie prekes, vyriausybės arba išvengė klausimo, arba siekė pateisinti tai, ko akivaizdžiai negalima buvo pateisinti. Jiems rūpi tik jų čekių aiškumas, tam, kad prie jų nacionalinių biudžetų būtų pridedami bilijonai. Trumpai tariant, pinigai kalba, ir moralės niekur nesimato. Kaip tokioje aplinkoje galima pasiekti taiką žemėje?

Teroristų grupuotės taip pat gali įsigyti milžiniškas sunkiosios ginkluotės atsargas ir nenutrūkstamą lėšų tėkmę. Dažnai klausiu savęs: kaip teroristų grupė Daesh tapo tokia turtinga? Iš kur gauna milijonus? Kodėl jos finansavimas nebuvo sustabdytas? Kaip ji tęsia prekybą nafta ir perka ginklus? Vakarų šalių jėgos ir JT galingose valstybėse galėjo skirti labai griežtas sankcijas, tačiau dėl tam tikrų priežasčių negalėjo pažaboti Daesh grupuotės finansavimo. Net ir dabar, nepaisant pavėluotai dėtų pastangų stengiantis apriboti Daesh finansavimą, ji ir toliau uždirba milijonus dolerių.

Neseniai Kanados Visuomenės saugumo ministras paskelbė, kad Kanados vyriausybė jau negalėtų vadinti Daesh „Islamo valstybe“. Jis pasakė, jog Daesh (Daešas) nebuvo nei Islamo šalimi, nei valstybe apskritai. Jo komentarai buvo gerai išdėstyti ir įrodė, jog Vakarų šalių vyriausybės gerai žino, kad terorizmas nėra paremtas Islamu. Tačiau tuo pat metu nebuvo imtasi veiksmingų priemonių tokių grupuočių finansavimui ir augimui sustabdyti. Ilgai kalbėjau apie teisingumo trūkumą pasaulyje, ir dabar aš paaiškinsiu, kokia yra teisingumo samprata Islame. Kadangi laikas yra ribotas, pacituosiu tik dvi Šventojo Korano ištraukas, iliustruojančias neprilygstamus Islamo teisingumo bei sąžiningumo mokymus.

Šventojo Korano 4 skyriuje, 136 eilutėje. sakoma:

„O jūs, tikintieji! Būkite griežti stebėdami teisingumą ir būkite Allah‘o liudytojai, netgi jei tai prieštarautų jūsų arba jūsų tėvų ir giminių gerovei. Ar jis būtų turtingas ar vargšas, Allah jiems turės didesnę pagarbą negu jūs. Todėl sekite ne mažus norus, kad galėtumėte teisingai veikti. Ir jeigu jūs nuslėpsite tiesą arba jos išsvengsite, prisiminkite, kad Allah gerai žino, ką jūs darote.“

Šioje ištraukoje musulmonams nurodoma būti pasirengusiems liudyti prieš save ir savo šeimos narius, siekiant įsteigti tiesą ir tarnauti teisingumui. Musulmonų lojalumas tiesai turi būti virš visų kitų dalykų. Vėliau, Šventojo Korano 5 skyriuje, 9 eilutėje, Allah Visagalis sako:

„O jūs, tikintieji! Būkite tvirti dėl Allah‘o, liudijantys teisingumą; ir neleiskite žmonių priešumui skatinti jus veikti neteisingai. Būkite visada teisingi, kas jau yra arti teisėtumo. Ir bijokite Allah‘o. Žinoma, Allah žino, ką jūs darote.“



Nurodydamas musulmonams būti pasirengusiems liudyti prieš save, šioje ištraukoje Koranas liepia, kad jie būtų sąžiningi ir teisingi su visais, įskaitant jų priešus ir oponentus. Tai aukščiausias Islamo remiamas teisingumo standartas, ir jeigu šiandieninės musulmonų vyriausybės nesilaiko šio mokymo, tai yra jų kaltė. Taigi, kaltinti Islamą dėl jų blogų veiksmų būtų buvę visiškai neteisinga ir klaidinga.

Be to, kartoju, kad Vakarų pasaulis nėra nekaltas, ir jam būtina atsisakyti savo interesų ir nesavanaudiškai dirbti geresnės ir šviesesnės mūsų vaikų ir būsimų kartų ateities labui. Jei kiekviena politika būtų paremta tvirtais teisingumo ir sąžiningumo pagrindais, pasaulį stelbė konfliktai būtų išspręsti automatiškai, nenaudojant smurto, kraujo praliejimo ir žiaurumo. Jei mūsų laikais tikrai norime taikos, tuomet turime veikti teisingai. Turime vertinti lygybę ir sąžiningumą.

Nepriklausomai nuo to, ar esame musulmonai ar ne musulmonai, turime siekti universalių teisingumo standartų, išdėstytų Šventajame Korane. Kaip taip gražiai yra pasakęs Islamo Pranašas (tebūnie jam taika ir Allah'o palaiminimai), taip ir mes turime mylėti kitus, ką mylime patys. Turime siekti kitų žmonių teisių su tuo pačiu uolumu ir ryžtu, kokiais siekiame savo teisių. Turime plėsti mūsų akiratį ir žvelgti į tai, kas yra teisinga visam pasauliui, o ne į tai, kas mums atrodo teisinga. Tai yra mūsų amžiaus taikos pasiekimo tikslas.

Iš visos širdies gelmių meldžiuosi, kad Allah Visagalis visoms šalims ir visoms tautoms suteiktų išminties, taip, kad su šia nesavanaudiška dvasia visi kartu dirbtų žmonijos tobulinimo labui. Su šiais žodžiais, dėkoju jums visiems – labai jums ačiū.